



1. Referentie

Referentie	Franssens, M., Put, J. en Deklerck, J. (2009). <i>Het beleid van de jeugdmagistraat</i> . Onuitgegeven onderzoeksrapport, K.U.Leuven, Faculteit Rechtsgeleerdheid, Leuvens Instituut voor Criminologie.
Taal	Nederlands
ISBN - ISSN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

De gerechtelijke jeugdbescherming wordt de laatste jaren gekenmerkt door een toenemend aantal vorderingen en opgelegde maatregelen, dit zowel in zaken van problematische opvoedingssituaties (POS) als in zaken van jeugddelinquentie (MOF). Deze toename heeft enerzijds te maken met het aantal instromende minderjarigen. Anderzijds zijn ook de beslissingen die parketmagistraten en jeugdrechters in de verschillende fases van de gerechtelijke jeugdbescherming nemen hieromtrent van belang. Het parket is immers verantwoordelijk voor een eventuele doorverwijzing naar de jeugdrechter, terwijl deze laatste de uitstroom naar de verschillende maatregelen bepaalt.

Dit onderzoek wil daarom inzicht verschaffen in de beslissingsprocessen van deze actoren. Wat de parketten betreft, gaat het onderzoek na of de parketten in hun vorderingsbeleid aangestuurd worden en zo ja, op welke manier. Verder wil het onderzoek te weten komen welke factoren een invloed uitoefenen op het vorderingsbeleid van de parketten. Op het niveau van de jeugdrechtbanken gaat het onderzoek na welke factoren de keuze van de jeugdrechter bepalen om jongeren toe te leiden naar een bepaalde hulpverleningsvorm binnen de bijzondere jeugdzorg of binnen de bredere jeugdhulpverlening.

Met het oog op het beantwoorden van deze onderzoeksvragen, werd gekozen voor een triangulatie van drie onderzoeksmethoden: een juridische analyse, een (gefocuste) literatuurstudie en een empirisch onderzoek, dat op zijn beurt bestond uit de combinatie van interviews met een dossieranalyse.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Politie en justitie, welzijn
Trefwoord(en)	Jeugdrechter, jeugdrechtbank, parket, maatregelen, sancties, jeugdbescherming, bijzondere jeugdzorg, besluitvorming, beleid

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Agentschap Jongerenwelzijn
Onderzoeker(s)	Marieke Franssens, Johan Put, Johan Deklerck Leuvens Instituut voor Criminologie (LINC), Onderzoekslijn 'Jeugdcriminologie' K.U.Leuven H. Hooverplein 10, 3000 Leuven Tel: 016/32.51.54 Fax: 016/32.54.63 linc@law.kuleuven.be www.law.kuleuven.be/linc

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	1. Worden de parketten en parketmagistraten aangestuurd in hun vorderingsbeleid inzake protectionele zaken (POS en MOF)? Hoe worden de parketten en parketmagistraten aangestuurd in hun vorderingsbeleid inzake protectionele zaken? 2. Wat beïnvloedt het vorderingsbeleid van parketmagistraten en parketten inzake protectionele zaken? 3. Wat beïnvloedt de keuze van de jeugdrechter om POS en MOF-jongeren toe te leiden naar een bepaalde hulpverleningsvorm binnen de bijzondere jeugdzorg of een bepaalde hulpverleningsvorm binnen de brede jeugdhulpverlening?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeksmethode	Semi-gestructureerde interviews, voorafgegaan door (kwalitatieve) analyse van tien protectionele dossiers per respondent.
Onderzochte groep	20 respondenten, waarvan 10 (jeugd)parketmagistraten en 10 jeugdrechters.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Beleidsmatige aansturing van het vorderingsbeleid	De jeugdparketmagistraten en jeugdparketten worden enerzijds aangestuurd door de wetgeving en anderzijds door een zevental beleidsinstrumenten, zij het dat deze beleidsinstrumenten niet sterk richtinggevend zijn en dat de parketmagistraten en parketten bijgevolg nog steeds de vrijheid hebben om hun eigen vorderingsbeleid te hanteren. Het is daarnaast ook duidelijk dat het beïnvloedend potentieel van de beleidsinstrumenten stijgt naargelang ze meer specifiek gericht zijn op het beleid inzake de afhandeling van POS- en MOF- zaken. Tot slot kan gesteld worden dat de beleidsinstrumenten die zich eerder op een regionaal of arrondissementeel niveau situeren, een grotere invloed hebben dan de beleidsinstrumenten die zich op het meer centrale niveau bevinden. De mogelijkheid tot een centrale aansturing van het vorderingsbeleid wordt momenteel dus slechts in geringe mate benut.
Factoren die het vorderingsbeleid van jeugdparketmagistraten beïnvloeden	1. Het algemene vorderingsbeleid (dus zowel voor POS als MOF) wordt in vrij grote mate beïnvloed door volgende factoren: de contacten en samenwerking met andere actoren, de beleidsinstrumenten en de organisatie van de politie. 2. Het vorderingsbeleid in POS-dossiers wordt vooreerst in zeer sterke mate beïnvloed door de inschatting van de situatie van de minderjarige als al dan niet voldoende veilig. Een situatie die gepercipieerd wordt als onvoldoende veilig zal aanhangig worden gemaakt bij de jeugdrechter, daar waar men voor een voldoende veilige situatie nog zal proberen het dossier op te lossen via de vrijwillige hulpverlening. Ten tweede zagen we dat ook de gemotiveerde doorverwijzing van de bemiddelingscommissie een zeer grote invloed uitoefent op het vorderingsbeleid in POS-dossiers, in die zin dat – wanneer men over dergelijke doorverwijzing beschikt – men steeds de jeugdrechter vordert. Ten derde gaat men ook sneller de jeugdrechter vorderen voor minderjarigen die in het verleden reeds eerder hulpverlening kregen en waarvan nu nieuwe problemen aan het licht komen. Ten slotte bleek ook de samenwerking met het CBJ (meer bepaald de mate waarin het CBJ feedback voorziet over de opvolging van het dossier) een grote invloed uit te oefenen op het vorderingsbeleid van de jeugdparketmagistraten. 3. Het vorderingsbeleid in MOF-dossiers wordt in zeer grote mate beïnvloed door de delictkenmerken en meer bepaald door de aard en de ernst van de feiten en het aantal voorgaande feiten van de minderjarige verdachte. Op de tweede plaats bleken de jeugdparketmagistraten sterk rekening te houden met het familiale milieu van de minderjarige en met de persoon van de minderjarige verdachte. Ten derde bleek dat – indien op parketniveau een bemiddeling werd voorgesteld – de uitkomst van de bemiddeling van groot belang is voor de verdere beslissing van het parket.

Factoren die het beslissingsbeleid van jeugdrechters beïnvloeden	1. Op de eerste plaats blijkt het tekort aan plaatsen in het hulpverleningsaanbod een zeer grote invloed te hebben op de maatregel die uiteindelijk wordt opgelegd in een concreet POS- of MOF-dossier. Ten tweede speelt ook de kennis van de jeugdrechters over het hulpverleningsaanbod een belangrijke rol: wat men niet kent, kan men niet opleggen. Vervolgens oefenen de contacten en samenwerking met andere professionele actoren een vrij grote invloed uit op het beslissingsbeleid in protectionele zaken, waarbij vooral het advies van de sociale dienst bij de jeugdrechtbank zeer belangrijk blijkt te zijn. 2. Het beslissingsbeleid in POS-dossiers wordt in zeer grote mate beïnvloed door de inschatting van de situatie van de minderjarige als al dan niet voldoende veilig. In een situatie die gepercipieerd wordt als voldoende veilig zal de jeugdrechter eerder geneigd zijn een ambulante maatregel op te leggen dan in een situatie die ingeschat wordt als onvoldoende veilig. In dit laatste geval zal de jeugdrechter eerder overgaan tot een residentiële maatregel. Daarnaast wordt het beslissingsbeleid in POS-dossiers ook in vrij grote mate beïnvloed door eventuele eerdere hulpverlening ten aanzien van de minderjarige en door de decretale principes. 3. Het beslissingsbeleid in MOF-zaken wordt in grote mate beïnvloed door de ernst van de feiten, het familiale milieu van de minderjarige en de persoonlijkheid en het belang van de minderjarige. Daarnaast hebben de in de Jeugdwet opgesomde beslissingsfactoren en de door de wet bepaalde volgorde der maatregelen een vrij grote invloed op het beslissingsbeleid in MOF-dossiers.
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Franssens, M., Put, J. en Deklerck, J. (2010). *Het beleid van de jeugdmagistraat*. Leuven: Universitaire Pers Leuven.